

Jag tänker nu berätta lite om byn Visjö i Ödeshögs socken, om den förändring som med åren skett.

Byn har gränser mot Brodderyd, Granliden, Sjögetorp, Sestorp och skogsskiften tillhörande gårdar i Ödeshög såsom Jeanneberg, Orrnäs och Ödeshögs Skatte- och Gatugårdar. C:a 1/3-del av sjön Visjön räknas också till byn, i vilken man enligt gammal hävd har fiskerätt även de som inte har strandrätt men äger i mantal satt jord.

Byns areal är c:a 290 tunnland plus en notplats och ett grustag som är gemensamt för byn.

Byn nämns i gamla handlingar, men stavades då lite annorlunda Withsiö, senare blev det Wisjö, för att senare stavas med enkelt v Visjö. Under tider då danskarna hade sina fältslag mot svenskarna hade de ju sina vägar genom **Holaveden**, i vilka trakter vi befinner oss. Kanske de någon gång möt svenskarna just i trakterna av Visjö, min svärfar hittade nämligen vid dikesgrävningar i en mosse, en järnkula som troligen avfyrats från en kanon.

På 1700-talet **storskiftades** byn och ingick i "Wadstena Compani" som rusthåll, och gårdarna i byn blev skyldiga att hålla **1 grenadier** denne skulle då ha sig ett torp tilldelat, med åker och äng för att föda minst 1 ko och kviga och skog för husbehovsbränsle, bönderna skulle dessutom hålla med körhjälp.

Den största omvälvningen i byn det var 1875, när laga skiftet genomfördes, det fanns 4 gårdar som hade sina olika skiften utspridda inom hela rusthållet, (byn utgjorde 1 mantal) det fanns 1 grenadiertorp 5 andra torp och backstugor. Genom laga skiftet skulle varje gård få sina ägor samlade i så få skiften som möjligt, och så raka skiftesgränser som gick att uppnå, därför kunde inte alla gårdar ligga kvar i själva bykärnan, men eftersom att gårdarna inte låg precis in på varandra behövdes bara en gård rivas och flyttas. Det blev lott D på skifteskartan, den som numera bebos av familjen Nils-Olof Hjort.

Det mesta av åkermarken som var uppodlad låg kring gårdarna, annars skulle man hjälpas åt att odla upp mark så att alla fick den areal odlad mark man tidigare hade. Alla gårdarna fick det mesta av åkern i ett skifte i närheten av byggnaderna, sedan fick man 1 eller 2 skiften skogs- och ängsmark i ytterkanterna av rusthållet där det i vissa fall även kunde finnas någon uppodlad åkerlycka.

Torpen som låg i skogarna i rusthållets gränser fick ligga kvar där de var uppbyggda, utom grenadiertorpet som kom att ligga mitt i den utflyttade gårdens ägor det fick därför genom böndernas försorg rivas och förflyttas till rusthållets nordöstra hörn gränsande till Brodderyds o. Granlidens rusthåll. Här var det bara skogsmark, men grenadiären skulle även här ha lika stor areal, lika stor del åker äng o.

skogsmark . Man räknade antalet träd som fanns på det gamla torpet sedan var det bara för bönderna att flytta och uppföra husen på den nya platsen, röja och odla åkern, men i gengäld kunde de hugga lite skog, för grenadieren unnades inte fler träd än vad han hade på det gamla torpet.

Men tiderna har förändrats gårdarna och torpen har bytt ägare många gånger under årens lopp, många stenar har brutits ur åkrarna, byggnader förändrats. Tiden har inte på något sätt stått stilla ens i byn Visjö.

När jag och min familj kom hit till Visjö 1953 som arrendator på min svärfars gård Visjö 1:3, var redan några torp borta, en gård Visjö 1:5 var såld till frånbruk; men bostaden uthyrdes ibland som permanent, ibland som sommarbostad, i en av gårdarna Visjö 1:4 drev Harry o. Wicia Andersson uppfödning av kycklingar. Det var därför bara två av gårdarna som direkt drev lantbruk, med viss sysselsättning vid sidan om såsom sidoarrende, skogshuggning o. körning. Självt köpte jag traktor tidigt (1954) och kunde därigenom få extra sidoinkomster genom körning, djurantalet och mjölkproduktionen ökades. I grenadiärtorpet var den indelte soldaten borta för längesen men torpet var bebott av familjen David Karlsson, man hade ett par kor, ungdjur gris och höns. Familjefadern hade jobb på gjuteri i samhället och frun gick på dagsverken.

Men förändringens vind blåste vidare på femtitalet. En annan av torparna Otto Johansson, Skogslund, som drev en liten såg- och snickerirörelse som han lade ner och sålde torpet som sedan gått ur hand i hand till bofasta köpare men har senare bara blivit sommarställe. Kycklinguppfödaren tröttnade och byggde villa i Ödeshögs Samhälle och gården står sedan början av 50-talet öde. Även familjen i soldattorpet som döpts till Grönlund, sålde till en "Stockholmare" och flyttade ner till samhället där arbetstillfällena fanns.

Men för en del hade dock "Visjöbyn" sin tjusning, några hyrde sig en tomt och byggde sig en sommarstuga på markerna kring sjön

VI ÄR FRAMME VID 1964 då såldes grangården, nu skulle byn börja blomstra. Den köptes av en firma från Motala, Östergötlands Tomt o. Villa AB som hade för avsikt att göra ett fritidsområde på gården, från vår sida visade vi intresse för inköp av gården, men länsstyrelsen gav tillstånd för fritidsbebyggelse, ett skogsskifte bröts dock bort som köpas av en grannfastighet i Sjögetorp. Brukaren flyttade! Nu var vi bara 3 bofasta familjer kvar i byn min familj, mina svärföräldrar Nils o. Ester Andersson, och familjen Viktor Blomkvist i ett av torpen. Visserligen var det tack vare sjön mycket folk i rörelse både vinter som sommar, På sommaren kom sommarstugefolket och badgästerna och kommunen drev sedan 30-talet simundervisning i sjön. På vintrarna var det så idrottföreningarna i Ödeshög och

Boet som spelade bandy, som var en populär sport på Visjöisen. Man hade seriespel med lag från grannkommunerna.. Det var inte något "hockeylir" på den tiden. Lite biltävlingar förekom också på en upplogad bana. Tidigare på 40-talet hade man haft travtävlingar, men nu fanns inte så många hästar kvar på de stora gårdarna på slätten, Traktorn hade tagit över.

Men det skulle dröja ända till år 1974 innan det började röra på sig i "granngårn". Då såldes bostadshuset till familjen Torgny o. Ingegerd Davidsson, en ung familj med två små barn. Våra barn fick lek-kamrater! Huset hade då stått tomt sedan 1964 det var byggt så sent som 1949 så tidens tand hade inte hunnit tära så mycket.

Nu började också förberedelserna för fritidsområdet ta form, en plan på den tänkta bebyggelsen gjordes och godkändes av kommun och länsstyrelse, så att de första 5 stugornastod färdiga sommaren 1975 och såldes snabbt, sedan byggdes 5-6 stycken varje år, det hann bli 32 stycken färdiga innan bolaget gick i konkurs, då återstod plan för ytterliggare ett 30-tal. Kommunen hade under åren erhållit äganderätten till badplatsen mot att bolaget fått uppföra ett visningshus vid badplatsen.

Under 70-talet såldes även den gård som varit till frånbruk 1:5 för permanent boende och bruk, även hit flyttade en ung familj Nils-Olof Hjort.

På 80-talet byggde vår dotter Ulla och hennes man Kenneht Hellgren med familj en villa på vår mark. Ännu en ung familj! blev bofasta! Så kom också postmästaren i Ödeshög på idén på att bosätta sig i Visjö han köpte en del av "Ödegårdens" mark och uppförde en villa o. hästgård. Bostadshuset i "granngårn" bytte också ägare en av Davidssons döttrar Eleonor och hennes make Jonny Kardell med familj bytte sitt radhus i Ödeshög med mamma Ingegerd. Ännu en föryngring

Visjöbyn har börjat blomstra igen, nu är vi 6 bofasta familjer plus att det finns 41 stugor som sommartid fylls med glada människor från alla hållsåsom Huskvarna, Stockholm, Tranås, Linköping m. fl. orter.

Badplatsen som drivs i kommunal regi har påkostats och har god standard och är därför livligt frekventerad under sköna somardagar.

,Alla strandägare och fiskerättägare ärsedan 1945 sammanslutna i en förening för fiskevård och säljer fiskekort till sportfiskare som är ganska populärt. Man har provat med inplantering av olika fiskslag bl.a. gös olax men med dåligt resultat, de fisksorter som finns i sjön är gädda, aborre o. mört

Under många år fanns god tillgång på flodkräfta i sjön, men i slutet av 80-talet slog kräftpesten till i sjön, men man har senare satt in och håller på att bygga upp en stam av signalkräftan.

Som en avslutning kan sägas att hur mörkt det än kan se ut i en by och bygd, kan den ånyo få en blomstringstid. **Se på Visjöbyn!**

Nedtecknat av Nisse i Visjö 1:3

Nils Åkesson